

2017 ÅRSRAPPORT Larvik Havn KF

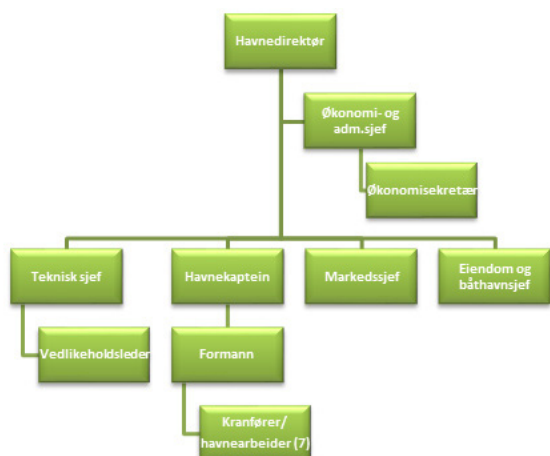

LARVIKHAVN

www.larvik.havn.no

Innhold

Dette er Larvik Havn	3
Nøkkeltall	4
Virksomheter	7
Investeringer og utvikling	8
Aktuelt	10
Styrets årsberetning 2017	11
Resultatregnskap	12
Balanse pr. 31.12	13
Kontantstrømoppstilling	14
Noter	15
Revisors beretning	19

Larvik Havn KF

Jan Fredrik Jonas (havnedirektør), Knut Jørgen Solheim Heum (økonomi- og administrasjonssjef), Anne Gokstad (økonomisekretær),

Fred Arne Sørum (teknisk sjef), Erling Kristensen (havnekaptein), Beate Palmgren (markedssjef), Eiendom og båthavnsjef (ubesatt pr. d.d.), Kjell Holand (vedlikeholdsleder), Bjørn Syrrist (formann),

Kranførere/havnearbeidere: Borgar Hobæk, Håkon Barland, Kai Petter Strand, Morten Bjørn, Rune Aalvik, Torgeir Dolven Hansen og Torkel Svendsen Østgård.

Havnestyret: Se side 10.

Årsrapport 2017 Larvik Havn KF. Design og utarbeidelse: Knut Jørgen Solheim Heum (mai 2018)
 Foto: Side 1, 2 (nederst), 5, 6, 7, 9, 10 (nederst), 12 og 14: Gunnar Berven. Side 3 og 10: Beate Palmgren.
 Foto: Side 2, 8 og 20: Allegro. Side 10 (LCT): Knut J.S. Heum. Diagrammer og layout: Knut Jørgen S. Heum.

Dette er Larvik Havn

Med sin sentrale beliggenhet på Østlandet, korte innseiling og moderne fasiliteter er Larvik Havn et viktig og naturlig knutepunkt mellom sjø- og landtransport.

OM LARVIK HAVN

Larvik Havn KF er heleid av Larvik kommune og har 16 ansatte. Foretakets aktiviteter omfatter i hovedsak forvaltning av farvann, utførelse av serviceoppdrag til skip som anløper Larvik Havn, drift av båthavner og utleie av lager, areal, terminaler og tomter.

Den operative virksomheten skjer i hovedsak på Revet, hvor havna er en viktig eiendomsbesitter og tilrettelegger for logistikkaktører. Virksomheten i terminalområdene utføres av private selskaper.

Over 70.000 TEUs lastes og losses årlig over Larvik Havn. Dette har gjort oss til Norges nest største containerhavn. Når de siste utbyggingene står klare, har vi kapasitet til å håndtere opp mot 200.000 TEUs.

Foretaket omsatte for 64,7 millioner kroner i 2017 (+5,5 millioner fra 2016). 2017 ble et rekordår både trafikkmessig og økonomisk.

HAVNETILBUD OG VIRKSOMHETER

Havneanleggene er lokalisert på Kanalkaien og Revet. Svartebukt Havn i Brunlanes er et eget havneanlegg for steineksport. Største virksomheter utgjør Container, Ferje, Steineksport og Stykkgoods.

Rederiene MSC, Unifeeder og Seago Line opererer ukentlige containerlinjer mellom Larvik Havn og viktige containerhavner i Europa. Color Line opererer linjen Larvik-Hirtshals med to daglige avganger fra det moderne ferjeterminalanlegget på Revet.

Foretaket eier en rekke småbåthavner lokalisert i Larvik, Stavern, Tjølling og Brunlanes som er administrert av båtforeninger. Flere av havnene har gjesteplasser – gjestehavna i sommerbyen Stavern er spesielt populær.

Det er tre fiskerihavner i Larvik kommune. I tillegg er det ferjehavn i Helgeroa for lokaltrafikk i skjærgården mot Langesund.

Visjon:

Larvik Havn skal utvikles til den miljømessig og kommersielt foretrukne havn på vestsiden av Oslofjorden, og derigjennom bidra positivt til styrking av regionens næringsliv.

Nøkkeltall

	2017	2016	2015	2014	2013	
TRAFIKKUTVIKLING						
Lastemengder (tonn)	2 384 975	1 915 754	2 116 753	1 848 923	1 722 897	
Antall ferjepassasjerer	674 619	713 612	737 571	726 563	756 988	
Frakt med ferje (12m ekvivalenter)	81 881	78 087	71 823	65 014	66 356	
Containerenheter (TEU)	73 105	60 190	62 710	64 948	64 225	
RESULTATER (x 1.000 kr.)						
Omsetning	64 678	59 163	57 208	56 173	52 788	
EBITDA	33 468	29 386	26 136	28 718	24 930	
Driftsresultat / EBIT	21 094	17 375	14 245	17 804	15 119	
Resultat før skatt	11 000	6 783	3 884	7 085	4 493	
Årsresultat	11 000	6 783	3 884	7 085	4 493	
LIKVIDITET (x 1.000 kr.)						
Kontrantstrøm fra driften	29 749	19 645	11 742	21 662	10 385	
Likvide midler per 31.12	36 265	27 747	19 632	27 944	46 977	
ANSATTE						
Lønnskostnader (x 1.000 kr.)	18 056	16 374	16 666	13 195	15 361	
Antall årsverk	15,5	16	16	16	16	
Sykefravær (%)	2,7 %	3,5 %	2,3 %	3,4 %	2,4 %	
LØNNSOMHET (%)						
EBITDA-margin	1	51,7 %	49,7 %	45,7 %	51,1 %	47,2 %
Resultatgrad	2	33,3 %	30,1 %	25,9 %	32,7 %	30,6 %
Totalrentabilitet	3	5,4 %	4,5 %	3,7 %	4,6 %	4,1 %
Egenkapitalandel	4	39,4 %	37,2 %	35,6 %	34,1 %	32,6 %

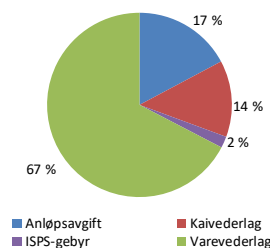
1: EBITDA/driftsinntekter*100%
EBITDA i forhold til omsetning.

2: (Driftsresultat+finansinntekter)/driftsinntekter*100%
Andel omsetning til å forrente samlet bundet kapital.

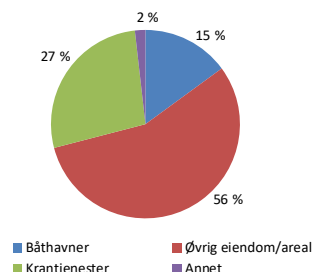
3: (Ord. resultat+finanskostn.)/gj.sn. total kapital*100%
Samlet avkastning på eiendeler.

4: Egenkapital/total kapital*100%
Andel eiendeler finansiert med egenkapital.

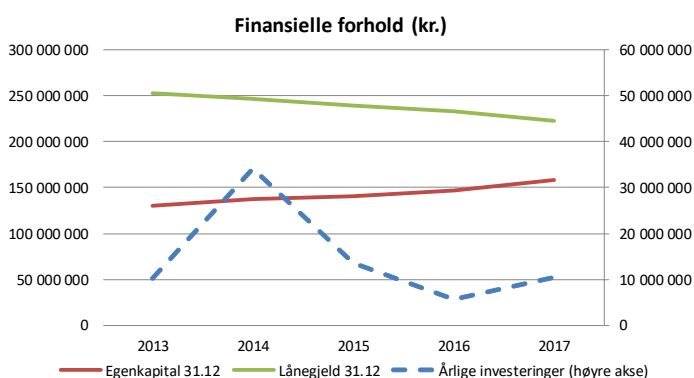
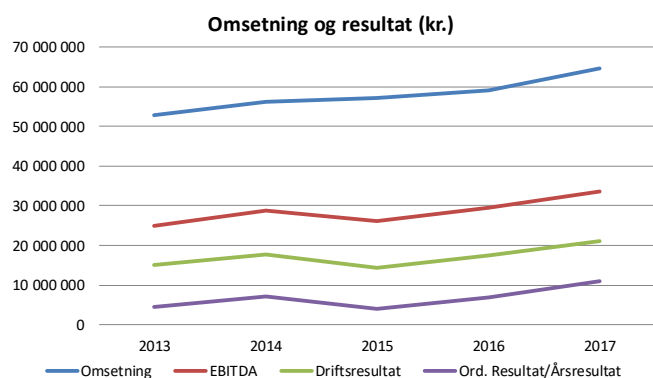
Fra skip og gods 2017 (16,5 mill.)

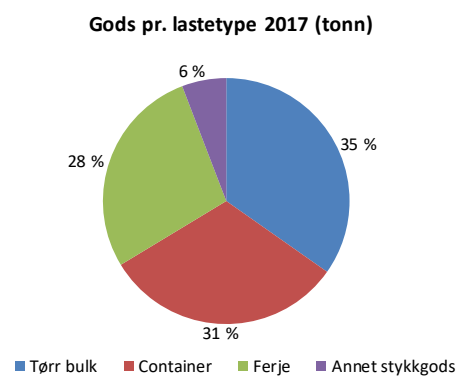
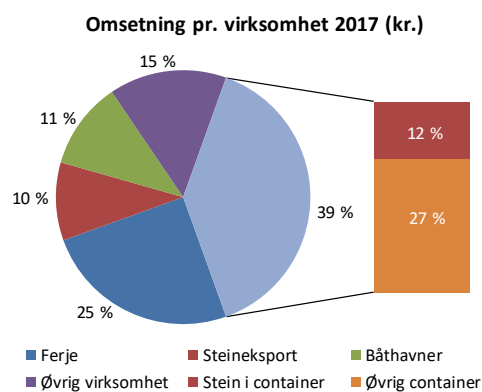
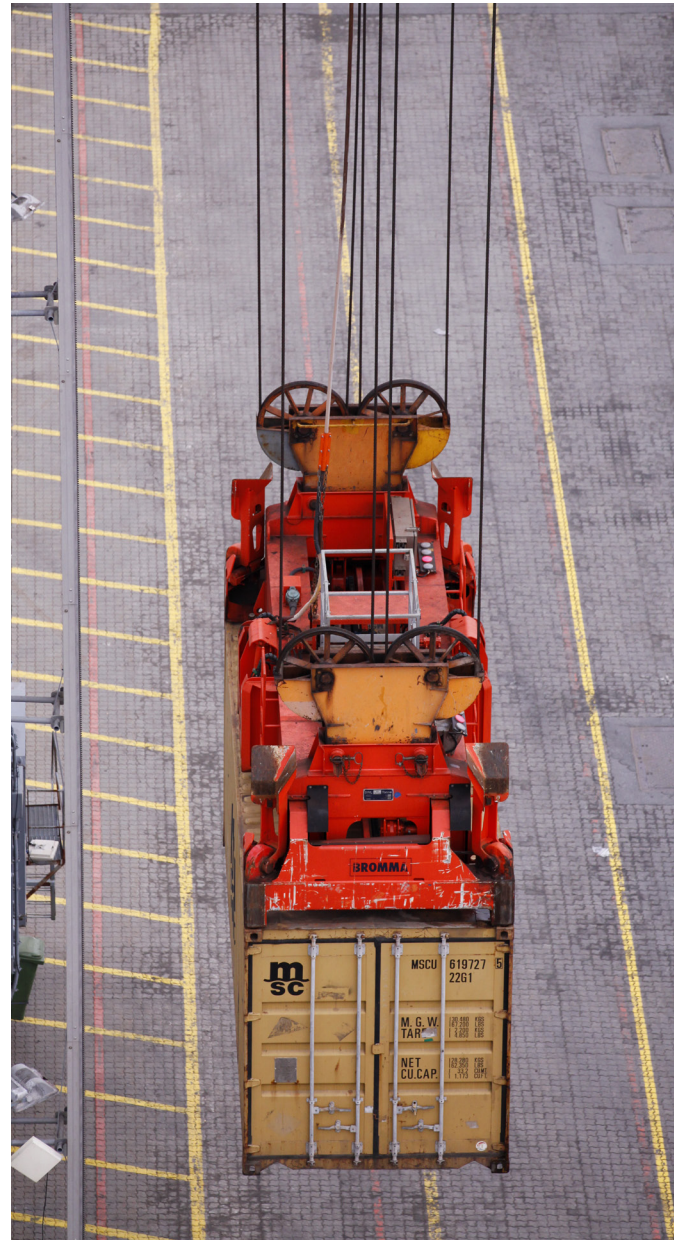
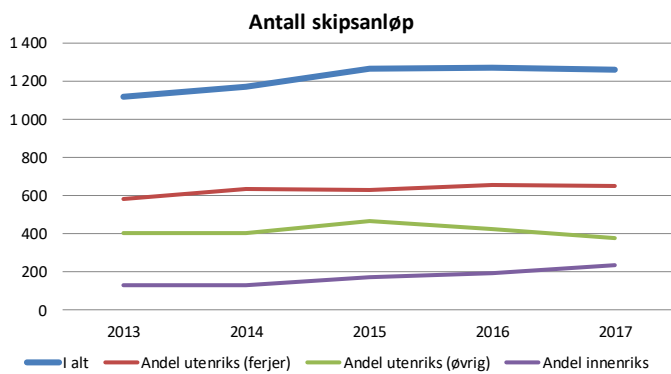
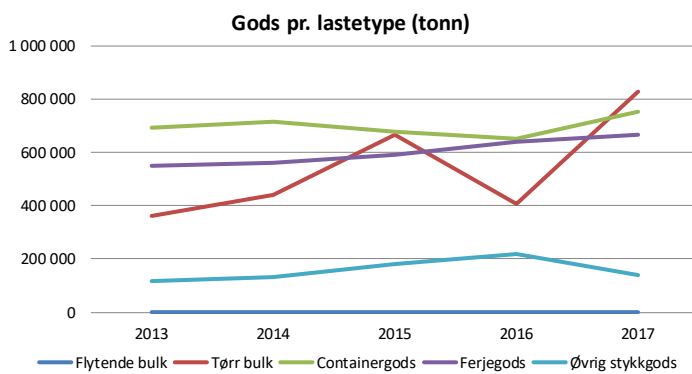
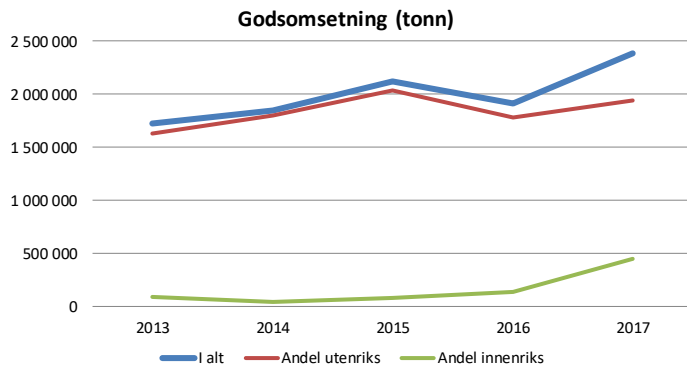

Fra tjenester m.v. 2017 (48,2 mill.)

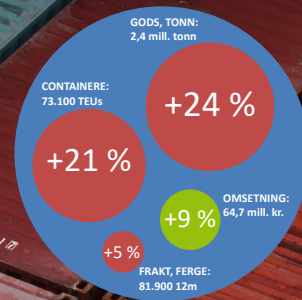
64,7 MILL. i omsetning 2017 **51,7 %** EBITDA-margin 2017 **36,3 MILL.** kont.beholdn. pr. 31.12.2017 **39,4 %** soliditet pr. 31.12.2017

2017 – ET REKORDÅR FOR LARVIK HAVN

Virksomheter

CONTAINER: Med en markedsandel på over 15 prosent i Oslofjorden, er Larvik Havn landets nest største containerhavn. Ukentlig opereres faste feederlinjer mellom Larvik Havn og Rotterdam, Antwerpen, Hamburg og andre sentrale containerhavner i Europa.

Antall TEUs (20 fots containerenheter) utgjorde 73.100 i 2017, en vekst på 21 prosent fra året før og ny rekord for Larvik Havn. I alt 753.000 tonn gods ble fraktet i containere. Retningsbalansen var 28 prosent innførsel og 72 prosent utførsel.

Fasiliteter containerterminal

- 2 gantry containerkraner med løfteevne på inntil 65 tonn
- 270 meter kai / 11,5 meter dybde
- 50 dekar terminal- og kaiareal / 4 reachstackers (LCT)

FERJE: Etableringen av ferjeforbindelsen med Danmark fant sted allerede i 1937 med "Peter Wessel" fra Indre Havn. I dag opererer Color Line ruten Larvik-Hirtshals med "Super Speed 2" fra det moderne og effektive ferjeterminalanlegget på Revet, med enkel og rask veitilknytning til E18.

Godstrafikk med ferje utgjorde i alt 664.400 tonn i 2017, fordelt på 81.900 fraktenheter (12m ekvivalenter). Tilsvarende tall var 639.800 tonn og 78.100 enheter året før. Passasjertrafikken over Larvik Havn falt med 5 prosent til 674.600 passasjerer.

Fasiliteter Color Line ferjeterminal

- 5.700 kvadratmeter terminalbygg
- 210 meter kai / 10 meter dybde
- 60 dekar terminalareal

STEIN: Larvik-distriktet har en rekke steinbrudd hvor det utvinnes stein til bruk i bygningsfasader såvel som interiør, landemerker med mer. Granittblokkene eksporteres som råvare i containere eller bulk – videre behandling til ferdig produkt foregår i Italia og Kina for salg til kunder over hele verden.

Det ble totalt eksportert rundt 700.000 tonn stein over Larvik Havn i 2017. Biproduktet "Skrotstein", som fraktes på lektere til blant annet kystsikringsformål og havneutbygginger, utgjorde nær 360.000 tonn.

Fasiliteter Kanalkaia (KK) og Svartebukt (SB) terminaler

- 2 havnekraner med løfteevne på inntil 104 tonn (KK)
- 360 meter kai (KK) / 2 piler (SB) / 10 meter dybde
- 29 dekar (KK) / 6 dekar (SB) terminalareal

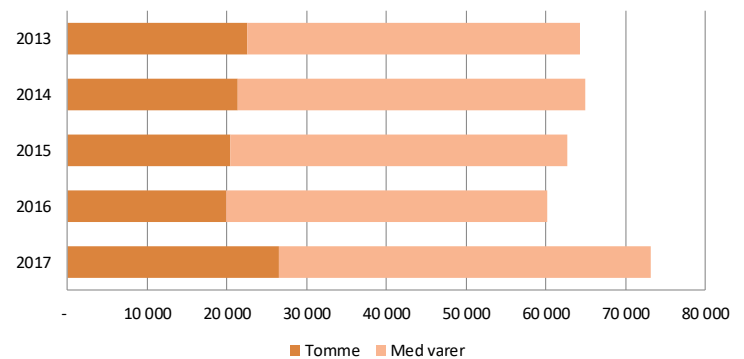

Gjennom båthavnvirksomheten er Larvik Havn KF involvert i drift og utvikling av fritidsbåthavner langs hele Larvikskysten. Her er vi en viktig aktør i lokalsamfunnet og en koordinator mellom innbyggere, båtforeninger, kommunen og næringsliv.

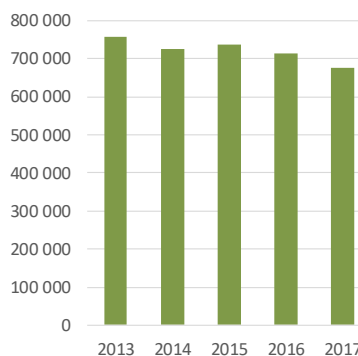
Båthavner: Skottabrygga, Vadskjæret, Helgeroa, Nevlunghavn, Stavern, Nedre og Øvre Lågen, Vestre Hølen, Ula og Kjeriringvik (ca. 1.800 helårsplasser)

Gjeshavner: Helgeroa, Nevlunghavn og Stavern (ca. 4.600 gjestedøgn)

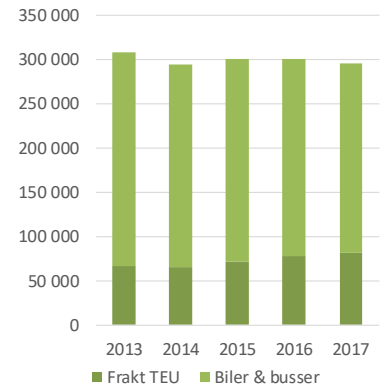
Containere (TEUs)

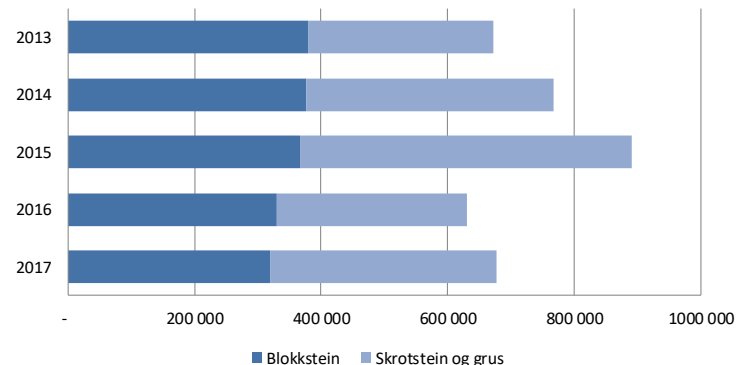
Ferjepassasjerer

Bil/cargoenheter

Steineksport (tonn)

Investeringer og utvikling

Larvik Havn KF skal ha en sunn og bærekraftig økonomisk utvikling som gjør foretaket i stand til å møte fremtidige krav og forventninger fra havnas brukere og regionens næringsliv.

ANSVAR FOR INFRASTRUKTUR

Mens drift, utvikling og eierskap innenfor jernbane, vei og lufthavner i hovedsak er statlig finansiert og organisert, ble havnene "kommunalisert" i 1984 gjennom etablering av en egen havnelov, hvor havnene skal være selvfinansierende.

I dag er det rundt 60 offentlige trafikkhavner som har fått tildelt myndighet fra sin kommune for et gitt sjøområde. Kommunale havneiere er underlagt regler om havnekapital. Det betyr at eierne ikke har mulighet til å ta ut utbytte.

EGENFINANSIERT SELSKAP

Larvik Havn KF er et egenfinansiert kommunalt foretak som drives etter forretningsmessige og bærekraftige prinsipper. Vår verdiskapning benyttes til å gjøre nødvendige investeringer i havna for å øke sjøtransportens konkurransevne.

VÅRE INVESTERINGER

Havnas virksomhet er kapitalintensiv og en langsiktig økonomisk styring er av stor betydning.

Larvik Havn KF har investert for nesten 250 millioner siste 10 år. Investeringene har i hovedsak vært knyttet til utvikling av kaier, areal, terminaler og infrastruktur samt eiendomsverv på Revet.

Med de gjennomførte investerings tiltakene har havnekapasiteten blant annet økt med 80 mål nye havnearbeid og 230 meter nye kaier. I neste økonomiplanperiode 2018-2021 er det budsjettet med et investeringsprogram på over 140 millioner.

ET VIKTIG GODSKNUTEPUNKT

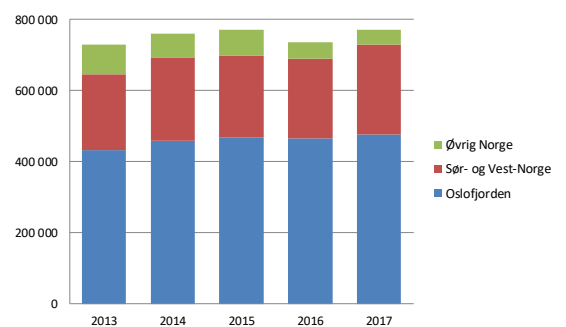
Statistikk viser at det er en stor vekst i det globale containermarkedet på sjø. Rotterdam, Antwerpen og Hamburg er de største containerhavnene i Europa, hvor oversjøisk gods fra Asia distribueres videre til blant annet havner i Skandinavia.

Larvik Havn er hovedhavna i Vestfold fylke og er et viktig knutepunkt for nasjonal og internasjonal gods- og passasjertransport. Larvik Havn har de siste årene stadig styrket sin posisjon innenfor containermarkedet. Larviks markedsandel blant containerhavnene i Oslofjorden økte fra 12,9 % i 2016 til 15,3 % i 2017. På frakt med ferge er Larvik Norges største godshavn.

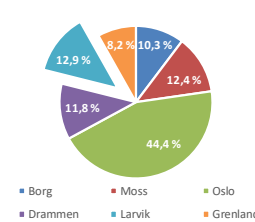
En ringvirkingsanalyse for Larvik Havn utført i 2014 konkluderte med at store deler av industrien i regionen er avhengig av havna for import og eksport.

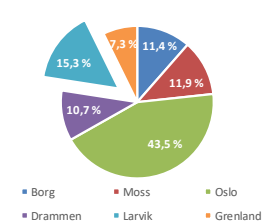
Årlig containervolum Norge (TEUs) 2013-2017

Oslofjorden 2016 (TEUs)

Oslofjorden 2017 (TEUs)

141 MILL. i investeringer neste fire år

100 % selvfinansiert kommunalt foretak

1000 PERSONER er direkte og indirekte sysselsatt av Larvik Havn

Visste du at:

- Larvik Havn har en sysselsettingseffekt på 1.005 årsverk
- Samlet skatteeffekt fra aktivitetene på Larvik Havn utgjør 9 prosent av den totale skatteinntekten i Larvik kommune

* Summen av direkte, indirekte og avledede aktiviteter fra Larvik Havn i 2013 iht. "Ringvirkingsanalyse - Larvik Havn" utført av GEMBA Consulting høsten 2014.

Aktuelt

DRØMMEDAG I HAVNA

I desember 2016 gjennomførte Larvik Havn Norges største julekalender. Utvalgte butikker i Larvik ble da forvandlet til kalenderluker som inneholdt et gavekort fra Larvik Havn. Felles for butikkene var at de hadde varer som kunne relateres tilbake til havnen. I fem av lukene lå det i tillegg til gavekortet en gullbillett med en invitasjon til drømmedag i Larvik Havn. Denne ble arrangert lørdag 20. mai 2017.

På programmet sto blant annet båttur ut til containerkaia, omvisning på containerskipet som lå til kai, truck-kjøring og en tur opp i den høyeste krana. I tillegg fikk de 20 gjestene muligheten til å bli med opp i en personellcontainer mens den ble lastet om bord på skipet. For mange var dette dagens høydepunktet.

Det ble en veldig fin dag med mange flotte opplevelser for både store og små – en virkelig en drømmedag!

NY INSTALLASJON AVDUKET PÅ REVSTIEN

I august kunne Louis Jacoby og styreleder i Larvik Havn KF, Tove Lisbeth Vasvik, avduke en ny installasjon i regi av Poesiparken ute på Revstien. Poesiparken et konsept hvor dikt og litterære sitater skal prege det offentlige rom og gi innbyggerne og besøkende i Larvik en ny opplevelsesdimensjon.

Diktet "Ung son" av Haldis Moren Vesaas preger den nye installasjonen som er plassert rett overfor Hvittensand. I alt syv installasjoner er nå å finne langs den en kilometer lange og svært populære Revstien.

F.v.: Thomas A. Høeg (LCT), Mette Bøhler (LCT) og havnedirektør Jan Fredrik Jonas

LARVIK CONTAINERTERMINAL VALGT SOM OPERATØR

Etter en lang og grundig prosess med gradvis utvikling av anbudsgrunnlaget, inngikk Larvik Havn KF i 2018 en ny avtale med Larvik Containerterminal AS om videre drift av containerterminalen på Revet. Bildet er fra kontraktssigneringen.

LARVIK HAVNESTYRE 2016-2019

Tove Lisbeth Vasvik	Styreleder (Arbeiderpartiet)
André Lysnes	Nestleder (Arbeiderpartiet)
Liv Grinde	(Arbeiderpartiet)
Knut Anvik	(Fremskrittspartiet)
Sven Marius Utklev	(Høyre)
Gjøruldsen Halle	(Høyre)
Mari Pran	(Senterpartiet)
Knut Hansejordet	(Venstre)
Kjetil Vold	(ansattes representant)
Rune Aalvik	

Styrets årsberetning 2017

OPDRAGET

Larvik Havn KF er Larvik kommunes havne- og farvannsfaglige organ, og skal ivareta de offentligrettslige oppgaver kommunen er tillagt etter havne- og farvannsloven.

Havneforetaket skal også drive privatrettslig havnevirksomhet, herunder forvalte, drifte og utvikle havneanleggene under hensyn til behovet for en effektiv og forsvarlig sjøtransport som ledd i kommunens, regionens og landets samlede samferdsel og næringsliv.

VIKRSOMHETEN

Antall skipsanløp til Larvik Havn falt fra 1.272 anløp i 2016 til 1.262 anløp i 2017. Samlet godsomsetning økte med 24 prosent, og endte på 2,4 millioner tonn. Solid vekst innenfor segmenter som container, ferjegods og stein bidro til oppgangen.

Containertrafikken økte med 21 prosent til 73.100 TEUs. Last i containere var totalt 753.000 tonn, en økning på 16 prosent fra året før. Last med ferge økte med 4 prosent til i alt 664.000 tonn.

INVESTINGER OG PROSJEKTER

Investeringer i 2017 på i alt 10,5 millioner er i hovedsak knyttet til etablering av ny jernbaneterminal på Sika-tomta, ny traføløsning for containerkraner og forskjellige infrastrukturtiltak.

Planlagte prosjekter med i alt 39,6 millioner fra investeringsbudsjettet er videreført til 2018.

PERSONAL OG MILJØ

Totalt ansatte ved årets slutt er 15, hvorav 2 kvinner. Høsten 2017 ble havnestyret utvidet med to nye styremedlemmer som følge av kommunesammenslåingen mellom Larvik og Lardal kommuner. Av styrets 9 medlemmer ved årets slutt var 3 kvinner. Det er ikke iverksatt eller planlagt tiltak for å fremme likestilling og for å forhindre forskjellsbehandling i strid med lov om likestilling mellom kjønnene.

Arbeidsmiljøet ved Larvik Havn KF er godt, og det er ikke iverksatt nye tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet. Sykefraværet har vært på 2,7 prosent. Det har ikke vært skader eller ulykker av betydning.

Larvik Havn KFs virksomhet har ikke medført påvirkning av betydning på det ytre miljø. Det har heller ikke vært utslipp av betydning verken fra anleggsvirksomhet eller fra skip.

FREMtiden

De seneste årenes satsing i havneinfrastruktur har gjort Larvik til et attraktivt trafikknutepunkt for passasjerer og gods. Naturgitte fortrinn som strategisk beliggenhet og langsiktige forekomster av larvikitt bidrar til havnens konkurranseevne. Inntjeningen er imidlertid sterkt påvirket av utviklingen i eksportindustrien i regionen og privat konsum.

Det er ønskelig å styrke importen over havnen for å bedre retningsbalansen, som fortsatt er preget av en relativt høy eksportandel. Importbaserte bedrifter i regionen er muligheter for bedre vilkår, økonomisk og miljømessig, dersom havnen knyttes opp til det nasjonale jernbanenettet for gods. Etablering av jernbaneterminal på SIKA-tomta er derfor et prioritert prosjekt som første ledd i en etablering av kombiterminal for gods på Revet.

Sjøtransportens konkurranseevne er en vesentlig faktor for videre vekst i havnevirksomheten. Havnens bidrag i den sammenheng vil være å legge til rette for mer effektiv og miljøvennlig omlasting og reduserte kostnader, samt å etablere seg som et intermodalt knutepunkt hvor også jernbane inngår.

RESULTATER

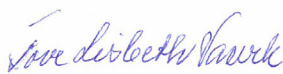
Foretaket hadde i 2017 en omsetning på 64,7 millioner (59,2 mill. i 2016). Etter driftskostnader på 43,6 millioner (41,8 mill.) er driftsresultatet 21,1 millioner (17,4 mill.). Ordinært resultat etter netto finanskostnader er 11,0 millioner (6,8 mill.). Årsresultatet ble 11,0 millioner (6,8 mill.).

Forutsetning om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelse av årsregnskapet. Etter styrets vurdering har Larvik Havn KF en god finansiell posisjon.

ÅRSRESULTAT OG DISPONERINGER

Årsresultatet på 10.999.771 foreslås overført til annen (opptjent) egenkapital.

Larvik, 13. februar 2018

Tove Lisbeth Vasvik

Styreleder

André Lysnes

Nestleder

Kjetil Vold

Knut Anvik

Sven Marius Utklev

Gjeruldsen-Halle

Mari Pran

Knut Hansejordet

Liv Grinde

Rune Aalvik

Jan Fredrik Jonas
Havnedirektør

Resultatregnskap

	Note	2017	Opprinnelig budsjett	Regulert budsjett	2016
Driftsinntekter/-kostnader					
Salgsinntekt	8	64 627 102	60 122 000	60 122 000	59 163 427
Annen driftsinntekt		50 741	0	0	0
Sum driftsinntekter		64 677 843	60 122 000	60 122 000	59 163 427
DRIFTSRESULTAT					
Varekostnad	9	2 404 517	3 192 000	3 192 000	2 586 580
Lønnskostnad	10	18 056 091	18 317 000	18 317 000	16 373 637
Avskrivning på varige driftsmidler	1	12 373 918	12 916 000	12 916 000	12 011 055
Annen driftskostnad	11	10 749 467	10 094 000	10 094 000	10 816 949
Sum driftskostnader		43 583 993	44 519 000	44 519 000	41 788 221
DRIFTSRESULTAT		21 093 850	15 603 000	15 603 000	17 375 206
Finansinntekter/-kostnader					
Finansinntekter		472 742	415 000	415 000	450 461
Finanskostnader		10 566 821	11 008 000	11 008 000	11 042 698
Netto finansposter		-10 094 079	-10 593 000	-10 593 000	-10 592 237
ORDINÆRT RESULTAT FØR SKATT		10 999 771	5 010 000	5 010 000	6 782 969
Skattekostnad		0	0	0	0
ORDINÆRT RESULTAT		10 999 771	5 010 000	5 010 000	6 782 969
ÅRSRESULTAT		10 999 771	5 010 000	5 010 000	6 782 969
Overføringer og disponeringer					
Overføringer annen egenkapital		10 999 771	5 010 000	5 010 000	6 782 969
Sum overføringer og disponeringer		10 999 771	5 010 000	5 010 000	6 782 969

Balanse pr. 31.12

	Note	2017	2016
EIENDELER			
<i>Anleggsmidler</i>			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	1	326 260 494	326 301 950
Maskiner og anlegg	1	28 840 919	30 770 787
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner o.l	1	1 040 387	924 114
Sum varige driftsmidler		356 141 800	357 996 851
Investeringer i aksjer og andeler		23 473	23 473
Andre langsiktige fordringer	2	3 949 399	3 725 311
Sum finansielle anleggsmidler		3 972 872	3 748 784
SUM ANLEGGSMIDLER		360 114 672	361 745 635
<i>Omløpsmidler</i>			
Varer			
Kundefordringer		5 819 644	6 861 477
Andre kortsiktige fordringer		248 597	236 952
Sum fordringer		6 068 241	7 098 429
Bankinnskudd, kontanter o.l	3	36 264 794	27 747 198
SUM OMLØPSMIDLER		42 485 324	34 983 949
SUM EIENDELER		402 599 996	396 729 584
EGENKAPITAL OG GJELD			
<i>Egenkapital</i>			
Annen egenkapital	4	158 483 640	147 483 869
Sum opptjent egenkapital		158 483 640	147 483 869
SUM EGENKAPITAL		158 483 640	147 483 869
<i>Gjeld</i>			
Pensjonsforpliktelser	5	1 734 778	1 176 709
Sum avsetning for forpliktelser		1 734 778	1 176 709
Gjeld til kredittinstitusjoner	6	222 711 628	233 278 700
Sum annen langsiktig gjeld		222 711 628	233 278 700
Sum langsiktig gjeld		224 446 406	234 455 409
Leverandørgjeld	7	8 504 346	3 922 882
Skyldig offentlige avgifter		-24 039	345 894
Annen kortsiktig gjeld		11 189 643	10 521 530
Sum kortsiktig gjeld		19 669 950	14 790 306
SUM GJELD		244 116 356	249 245 715
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		402 599 996	396 729 584

Larvik, 13. februar 2018

Tove Lisbeth Vasvik
Styreleder

André Lysnes
Nestleder

Kjetil Vold

Knut Anvik

Sven Marius Utklev
Gjeruldsen-Halle

Mari Pran

Knut Hansejordet

Liv Grinde

Rune Aalvik

Jan Fredrik Jonas
Havnedirektør

Kontantstrømoppstilling

	2017	2016
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat før skattekostnad	10 999 771	6 782 969
- Periodens betalte skatt	0	0
+ Ordinære avskrivninger	12 373 918	12 011 055
+/- Endring i varelager	-13 967	-9 147
+/- Endring i kundefordringer	1 041 833	-1 783 702
+/- Endring i leverandørgjeld	4 581 464	722 465
+/- Endringer i pensjonsavsetninger	479 543	329 540
+/- Endring i andre tidsavgrensingsposter	286 536	1 591 837
NETTO KONTANTSTRØM FRA OPERASJ. AKTIVITETER	29 749 098	19 645 018
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	0	0
Utbetalinger ved kjøp/investeringer varige driftsmidler	-10 518 867	-5 560 375
Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	-145 562	313 589
NETTO KONTANTSTRØM FRA INVEST.AKTIVITETER	-10 664 429	-5 246 786
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalinger ved opptak av nye lån	0	7 500 000
Utbetalinger ved nedbetaling av lån	-10 567 072	-13 782 722
NETTO KONTANTSTRØM FRA FINANS.AKTIVITETER	-10 567 072	-6 282 722
NETTO ENDRING I KONTANTBEHOLDNING	8 517 596	8 115 510
+ Beholdning av kontanter 01.01	27 747 198	19 631 688
= Kontantbeholdning 31.12	36 264 794	27 747 198

Noter

REGNSKAPSPRINSIPPER

Generell informasjon

Larvik Havn KF (LHKF) er et kommunalt foretak eid av Larvik kommune. Foretakets aktiviteter omfatter i hovedsak salg av varer, tjenester og serviceoppdrag til skip som anløper Larvik Havn, utleie av lager, areal og tomter, samt drift av båt-/gjestehavner og fiskerihavner. LHKF er ikke skattepliktig for inntekt og formue i egen virksomhet.

Om årsregnskapet

Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømpoppstilling og noteopplysninger og er avlagt i samsvar med regnskapslov og god regnskapsskikk for små foretak. Regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Prinsipper for inntektsføring

Inntekter ved salg av varer og tjenester regnskapsføres til virkelig verdi, netto etter fradrag for merverdiavgift, rabatter og avslag. Salg av tjenester innregnes når tjenesten er utført. Salg av varer innregnes når levering av varen har funnet sted. Alt salg skjer i norske kroner (NOK). Kundefordringer føres opp i balansen uten avsetning til forventet tap. Eventuelle faktiske tap kostnadsføres direkte.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler består i hovedsak av kaianlegg, havnekraner, tomter og bygninger og utstyr/inventar. Varige driftsmidler vurderes til anskaffelseskost. Påkostninger og forbedringer tillegges driftsmiddelets bokførte verdi og avskrives sammen med dette. Reparasjons- og vedlikeholdskostnader blir løpende resultatført i den perioden kostnaden påløper. Anlegg under utførelse klassifiseres som anleggsmidler og oppføres til kost inntil utbygging er ferdigstilt.

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

Foretaket har kollektiv (sikret) pensjonsordning. Samlede forpliktelser er vurdert opp mot samlede pensjonsmidler i pensjonsordningen. Ved verdsettelsen av pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser brukes estimert verdi ved regnskapsavslutningen. Pensjonsberegningen er utført av ekstern aktuar og bygger på aktuarmessige forutsetninger.

Tilpasninger av regnskap og noteoppstillinger

Budsjett-tall i oppstillinger, samt tilleggs spesifisering med investeringsoversikt, er tilpasninger av regnskap og notepresentasjon i henhold til eget regelverk for kommunale foretak som fører regnskap etter regnskapsloven.

NOTE 1 VARIGE DRIFTSMIDLER

	Kaier, bygg & tomter	Kraner & maskiner	Båter, biler, utstyr/inventar	Sum
Anskaffelseskost pr. 01.01	427 820 969	61 415 429	3 225 708	492 462 105
+ Tilgang	9 455 031	552 646	511 191	10 518 867
- Avgang	0	0	281 845	281 845
Anskaffelseskost pr. 31.12	437 275 999	61 968 074	3 455 054	502 699 127
Akk. av- og nedskrivninger pr. 01.01	101 519 019	30 644 641	2 301 594	134 465 254
+ Ordinære avskrivninger	9 496 486	2 482 514	394 918	12 373 918
- Tilbakeført avskrivning	0	0	281 845	281 845
Akk. av- og nedskrivninger pr. 31.12	111 015 505	33 127 155	2 414 667	146 557 327
Balanseført verdi pr. 31.12	326 260 494	28 840 919	1 040 387	356 141 800

Prosentats ord. avskrivninger 2-20 5-25 10-50

Anlegg under utførelse (prosjekter under oppførelse/ikke ferdigstilt) utgjør kr. 7.887.961 pr. 31.12.17.

NOTE 2 LANGSIKTIGE FORDRINGER

Fordringer med forfall senere enn 1 år etter balansedagen:	2017	2016
Utlån til båtforeninger	3 224 658	3 079 096
Depositum pensjonsavtale	719 741	641 215
Andre langsiktige fordringer	5 000	5 000
Sum	3 949 399	3 725 311

NOTE 3 BANKINNSKUDD, KONTANTER OG LIGNENDE

Skattetrekkinnskudd utgjør pr. 31.12 i år kr. 732.358 og utgjorde pr. 31.12 i fjor kr. 586.444.

NOTE 4 EGENKAPITAL

	Aksjekapital/ selskapskapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital pr. 01.01	0	147 483 869	147 483 869
Tilført fra årsresultat	0	10 999 771	10 999 771
Egenkapital pr. 31.12	0	158 483 640	158 483 640

NOTE 5 PENSJONSFORPLIKTELSE

Foretaket har tjenestepensjonsordning i KLP (Kommunal Landspensjonskasse). Foretakets forpliktelser omfatter ved årsslutt 16 aktive og 10 pensjonister.

Økonomiske forutsetninger lagt til grunn for beregningene:	2017	2016
Antall personer omfattet av pensjonsordningen	26	26
Diskonteringsrente	2,40 %	2,60 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	4,10 %	3,60 %
Forventet lønnsvekst	2,50 %	2,50 %
Forventet G-regulering	2,25 %	2,25 %
Forventet regulering av pensjoner	1,48 %	1,48 %
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1 702 396	1 656 146
Rentekostnad av forpliktelsen	958 137	933 466
Avkastning på pensjonsmidler	-952 296	-823 188
Administrasjonskostnad/rentegaranti	97 000	94 682
Resultatført aktuarielt tap (gevinst)	405 226	398 715
Periodisert arbeidsgiveravgift	254 538	262 416
Resultatført planendring	0	0
Årets pensjonskostnad	2 465 001	2 522 237
Påløpte pensjonsforpliktelser pr. 31.12	37 701 991	35 655 632
Pensjonsmidler (til markedsverdi) pr. 31.12	-28 557 430	-26 172 141
Påløpte pensjonsforpliktelser pr. 31.12 ekskl. aga	9 144 561	9 483 491
Arbeidsgiveravgift	1 289 383	1 337 172
Estimatavvik (ikke resultatført)	-8 699 166	-9 643 954
Netto balanseført pensjonsforpliktelse pr. 31.12	1 734 778	1 176 709

NOTE 6 GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

Gjeldspost med forfall senere enn 5 år fra balansedagen:	2017	2016
Konvertible lån	0	0
Obligasjonslån	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	219 302 598	227 202 020
Sum	219 302 598	227 202 020

Garantiansvar, kausjoner m.v.:	2017	2016
- sikret ved pant	0	0
- ikke sikret med pant	0	0

All langsiktig gjeld er tatt opp med kommunal risiko og er ikke sikret ved pant eller lignende sikkerhet i eiendeler o.l.

Andel rentesikret gjeld utgjør kr. 204.862.069 av samlet lånegjeld på kr. 222.711.628 pr. 31.12.17.

Rentesikringen utløper som følger: Kr. 64.862.069 (2036), kr. 40.000.000 (2021) og kr. 100.000.000 (2022).

NOTE 7 GJELD TIL EIERKOMMUNE OG KOMMUNALE FORETAK

Beløp som skyldes (leverandørgjeld):	2017	2016
Larvik kommune	0	230 102
Larvik kulturhus Bølgen KF	0	0
Sum	0	230 102

NOTE 8 SALGSINNTEKTER

	2017	Oppr. budsjett	Reg. budsjett	2016
Anløpsavgift	2 837 270	2 670 000	2 670 000	2 903 049
Kaivederlag	2 216 020	1 879 000	1 879 000	2 280 960
Varevederlag	11 113 554	8 759 000	8 759 000	8 808 074
Havnetjenester	14 108 876	12 684 000	12 684 000	11 661 545
Utleievirksomhet	29 576 321	29 115 000	29 115 000	28 785 829
Andre salgsinntekter	4 775 061	5 015 000	5 015 000	4 723 970
Sum salgsinntekter	64 627 102	60 122 000	60 122 000	59 163 427
herav segmentfordelt:				
Trafikkhavn	57 430 822	52 775 000	52 775 000	52 270 926
Båthavnvirksomhet	7 196 280	7 347 000	7 347 000	6 892 501
Sum fordelte salgsinntekter	64 627 102	60 122 000	60 122 000	59 163 427

NOTE 9 VAREKOST

Kjøp av drivstoff for salg i gjestehavner utgjør kr. 2.387.992 av samlet varekost på kr. 2.404.517 pr. 31.12.17.

NOTE 10 LØNSKOSTNAD

	2017	Oppr. budsjett	Reg. budsjett	2016
Lønninger	13 141 710	12 998 000	12 998 000	11 495 993
Folketrygdavgift	2 118 633	1 998 000	1 998 000	1 939 019
Pensjonskostnad (se note 5)	2 465 001	2 919 000	2 919 000	2 522 237
Andre ytelser	330 747	402 000	402 000	416 388
Sum lønnskostnader	18 056 091	18 317 000	18 317 000	16 373 637

Ytelser til ledende personer og revisor:	Lønn	Pensjonsforpliktelse	Annen godtgjørelse	Sum
Daglig leder	1 081 815	138 365	5 008	1 225 188
Styremedlemmer	141 129	0	0	141 129

Foretaket har hatt 15,5 årsverk i regnskapsåret.

Honorar til revisor består av:	
Revisjon	55 000
Samlet honorar til revisor	55 000

NOTE 11 ANNEN DRIFTSKOSTNAD

	2017	Oppr. budsjett	Reg. budsjett	2016
Energi, vann og brensel vedrørende produksjon	775 557	723 000	723 000	648 987
Kostnad lokaler	864 463	416 000	416 000	457 404
Leie av maskiner, inventar o.l.	213 415	271 000	271 000	258 484
Verktøy, inventar og driftsmateriale	664 122	685 000	685 000	702 850
Reparasjon og vedlikehold	3 970 996	3 475 000	3 475 000	4 219 137
Fremmed tjeneste	1 625 689	1 702 000	1 702 000	1 852 228
Kontorkostnad, trykksak o.l.	116 967	142 000	142 000	85 957
Telefon, porto o.l.	184 365	233 000	233 000	189 183
Kostnad transportmidler	229 802	263 000	263 000	225 749
Kostnad og godtgjørelse for reiser, diett, bil o.l.	347 769	339 000	339 000	290 310
Salgs-, reklame- og representasjonskostnad	628 957	911 000	911 000	814 568
Kontigent og gave	282 299	260 000	260 000	426 491
Forsikringspremie, garanti- og servicekostnad	367 376	365 000	365 000	352 471
Annen kostnad	477 689	309 000	309 000	293 130
Tap o.l.	0	0	0	0
Sum andre driftskostnader	10 749 467	10 094 000	10 094 000	10 816 949

TILLEGGSSPESIFIKASJON: INVESTERINGSOVERSIKT

	2017	Oppr. budsjett	Reg. budsjett	2016
Kjøp/investering, varige driftsmidler	10 518 867	54 000 000	54 000 000	5 560 375
Sum investeringer	10 518 867	54 000 000	54 000 000	5 560 375
Bruk av kontantbeholdning*	10 518 867	5 400 000	5 400 000	1 160 947
Fra salg av anleggsmidler	0	0	0	0
Fra eksterne tilskudd	0	18 600 000	18 600 000	0
Fra nye låneopptak	0	30 000 000	30 000 000	4 399 428
Sum finansiert	10 518 867	54 000 000	54 000 000	5 560 375

*) Spesifikasjon - Finansiering fra kontantbeholdning:

Investeringsmidler (KOSTRA: "Frie/bundne fonds")	3 711 561
Driftsbeholdning (KOSTRA: "Over drift")	6 769 939
Ubrukte lån (KOSTRA: "Tilgjengelige lånemidler")	37 367
Sum, bruk av kontantbeholdning	10 518 867

Merknad: Prosjekter på ialt 39,6 mill. som ikke er igangsatt/ferdigstilt er videreført til budsjett 2018.

Revisors beretning

Hovedkontor:
Postboks 2805, 3702 Skien
Tlf: 35 91 70 30
e-post: post-de@telemarkrevis.no
www.telemarkrevis.no

Distriktskontor:
Postboks 61, 3813 Bæ
Tlf: 35 05 90 00

Foretaksregisteret:
985 867 402 MVA

Vår ref.: 18/612/holb
Deres ref.:
Arkivkode: 809610

Til kommunestyret i Larvik

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av særregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert særregnskapet for Larvik Havn KF, som viser et årsresultat på kr 10 999 771. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til særregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Larvik Havn KF per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i kommuneloven, forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak og god regnskapspraksis i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av særregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i foretakets årsberetning, men inkluderer ikke særregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av særregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av særregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og særregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for særregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide særregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i kommuneloven, forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak og god regnskapspraksis i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et særregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av særregnskapet må ledelsen ta standpunkt til foretakets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for særregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av særregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at særregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for vår mening. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på særregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i særregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir dekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste uttalelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsipper er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av særregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om foretakets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i særregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om særregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at foretaket ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i særregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt særregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om særbudsjett

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for særregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i særregnskapet stemmer med regulert særbudsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om særregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med særregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Skien, 16.3.2018
Telemark kommunerevisjon IKS

Lisbet Fines
oppdragsansvarlig/registrert revisor

Birgitte Holmberg
oppdragsrevisor

kopi til: kontrollutvalget i Larvik
Larvik Havn KF

LARVIK HAVN

- Enkel innseiling; rask, kostnadseffektiv og miljøvennlig
- Norges nest største containerhavn. 2 ship-to-shore gantry kraner
- Europas mest moderne ferjeterminalanlegg med to daglige ferjeanløp til Hirtshals
- Containerterminal med ukentlige anløp av oversjø/feederlinjer til Antwerpen, Bremerhaven, Hamburg, Rotterdam, Klaipeda og Stettin
- Stykkgodsterminal med faste forbindelser til havner i Skandinavia og Baltikum
- Grensekontrollstasjon for animalske/ikke animalske produkter

Agenter og lokale rederier

NAVN	BESØKSADR.	TEL. (+47)	WEB
SEAFRONT BUGGE & OLSEN AS	Revet 2	33 13 93 00	www.buggeolsen.no
COLOR LINE CARGO	Revet 8	21 04 18 52	www.colorline-cargo.com
GREENCARRIER SHIPPING & LOGISTICS	Kanalgt. 1	33 13 94 00	www.greencarrier.no
NOR LINES AVD. LARVIK	Elvevn. 20	33 13 67 60	www.norlines.no
NORSK STEIN AS STEMA SHIPPING N	Tvedalen	33 15 64 32	www.mibau-stema.de

LARVIKHAVN

LARVIK HAVN KF (The Port of Larvik)
 Havnegata 5, Postboks 246, NO-3251 Larvik
 Tel.: +47 33 16 57 50, post@larvik.havn.no

www.larvik.havn.no